

ENAKOPRAVNOST

E Q U A L I T Y

NEODVISEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

VOL. XXVII.—LETO XXVII.

CLEVELAND, OHIO, TUESDAY (TOREK), FEBRUARY 1, 1944

STEVILO (NUMBER) 26

Jugoslov. zamejna vlada in Sovjetska Rusija

LONDON, 27. jan. (O.N.A.) — Tukaj se je razširila vest, da je jugoslovanska vlada v izgnanstvu ponudila vladni Sovjetske unije, da podpiše z njo prijateljski pakt. Moskova pa je to ponudbo odklonila.

Ministerski predsednik Božidar Purić, ki je obenem tudi minister za zunanjne zadeve, je statvil Sovjetski Rusiji to ponudbo, češ, da sta obe državi slovenske kralje, ter da imata obe tudi mnogo skupnih interesov na Balkanu — kar vse priporoča medsebojno zvezo obh držav.

Jugoslovanska vlada v izgnanstvu je baje izrazila svoje preprtičanje, da bo Jugoslavija postala po vojni dejansko pravi sosed Rusije, ker prevlada preprtičanje, da bo Rusija raztagnila svoje meje tudi na madžarsko ozemlje. Madžarska pa neposredno meji na Jugoslavijo.

Zakaj je Rusija ponudbo odklonila?

Zakaj je Rusija zavrgla to ponudbo, o tem ni nobenih podrobnejših podatkov. Tukajšnji jugoslovanski krogi dajo dvoje različnih tolmačenj, in sicer, prvič, da morda Moskva sumi, da je imel Purić le težnjo, da s takim paktom nekoliko ojači pozicijo svoje vlade v izgnanstvu, in to ravno v trenotku, ko izpodkuje avtoriteto te vlade.

Pogon na civiliste v Zagrebu razodeva strah hrvaškega kvizlinga pred revolto

Office of War Information, Washington, D. C.

WASHINGTON. — Na tisoče oseb je bilo aretiranih v Zagrebu v noči od 15. januarja v teku policijske preiskave zasebnih stanovanj, ki je bila izvedena s podporo ustaških čet. Radio Brazzaville, ki je postaja borbenih Francozov, je trdil v svoji oddaji, katero je zabeležil OWL, da se nahaja med aretiranimi tudi hrvaški minister za trgovino in 30 oseb, ki so z njim v telesi zvezzi.

Radio Budimpešta poroča, da je začelo preiskavanje stanovalij v soboto ponoči ob enajstih, in trajalo 12 ur. Predno se je stvar začela, je zagrebški radio objavil policijski dekret, ki je prepovedal vsemu prebivalstvu hrvaške prestolnice, ne glede na njih narodnost, iti na ulico do preklica. Okna so morala biti zaprta. Istočasno so ustaške sile zasedle vse ulice in javne poslopja — imelo se je velje takoj streljati, ako bi se kdo predprzni, da prestopi do tega policijskega dekreta. Telefonske zveze Zagreba z zunanjim svetom so bile pretrgane, tako da ni mogel nikdo vspostaviti zveze, bodisi s sedanjimi hišami ali z zunanjim svetom.

Nizozemska divizija sodelovala pri pogonu

Policijsko akcijo je vodil polkovnik Adolf Sabljak, ki je bil imenovan sredi decembra za komandanta Zagreba. Sabljak prideva najbolj vnetim pristašem Pavelića, ki ga je imenoval za svojega pobočnika, takoj po prevezemu oblasti v tej nacistični marionetni državi. Pozneje se je podal Sabljak v Nemčijo, kjer je proučeval vse brezobzirne metode, katerih se poslužuje Gestapo. Ko je postal dejanski diktator Zagreba, mu je bilo mogoče praktično izkoristiti vse česar se je bil naučil pri Gestapi. Obenem pa je s to policijsko akcijo velikega obsegja vsaj deloma ublažil strah poglavnika.

Nekateri opazovalci so mnenja, da je povzročila to neverjetno policijsko gonjo velika nervoznost hrvaških marionetnih vladarjev, katere so prestrašile govorice, da je bilo dan poprej spuščenih na hrvaško ozemlje 2.000 padalcev. Te govorice, ki so bile nastale v Zagrebu, je dunajska agencija Trans-continental Press takoj dementirala, toda Sabljak je bil takrat

izziv, ki je prišel iz notranjosti Jugoslavije s strani Titovih partizanov.

Druži vzrok pa bi mogel biti dejstvo, da imajo tudi druge velesile svoje interese na Balkanu, tako da Rusija morda noče v tem področju storiti ničesar ne da bi se bila prej posvetovala z Angleži in Amerikanci.

Poskus kairske vlade, da ojači omajano pozicijo

Ko je Sovjetska Rusija podpisala svoj pakt s čehoslovaško vlado v izgnanstvu, so bile povabljeni tudi druge dežele, da pristopijo. Misel pa je bila ta, da bi šlo za sosedne dežele — pred vsem tako prenovljena poljska vlada, da bi jo Rusija mogla sprejeti — in da bi se v vsakem posameznem slučaju oni partnerji, ki so pogodbo že podpisali, na novo posvetovali med seboj, predno bi bil sprejet v zvezo nov član.

Pravijo, da je bil Purić pravljil bodisi podpisati čehoslovaško-ruski pakt kot nov član zveze, ali pa skleniti posebno zvezno pogodbo.

Ta najnovejši poskus vlade v Kairu na diplomatičnem podluju se tolmači za dokaz, da se je začela vlada kralja Petra posluževati zares dramatičnih sredstev, da bi utrdila svojo pozicijo napram težki in rastoti oponiciji.

Amerika in Anglija stopata gen. Francu trdo na prste

LONDON, 31. januarja. — Britska vlada je naznana, da bo sledila Zed. državam ter ustavila vse posiljavate olja, gasolina in drugih petrolejskih produktov v Španijo.

To je odgovor Washingtona in Londona na nedavne dogodeke v Španiji, ki so pri ameriški in britski vladi izvzeli neprirkrito nezadovoljstvo.

Poglaviti vzrok za akcijo proti Francovemu režimu je dejstvo, da se v Rusiji še vedno bori več tisoč članov španske "Modre legije", ki so se potem, ko je bila dotična legija formalno razpuščena, pridružili nemški armadi.

Poleg tega ni Franco do danes še ničesar storil, da bi naciji nehali rabiti španski teritorij za špionajo in sabotažo proti zavezniškim državam.

Kot se razume, je Rusija, ki nima nobenih diplomatskih stikov s španskim fašističnim režimom, že dolgo pozivala Britanijo in Ameriko, da nastopita proti generalu Francu, brez čigar dovoljenja bi se španski legijonarji ne mogli boriti na ruski fronti.

Čehi o Poljsko-Ruskem sporu

NEW YORK, 27. januarja (O.N.A.) — Tukajšnji Čehoslovaški krogi, ki so dobro informirani glede naziranja, ki prevladuje v Moskvi, smatrajo, da bo edina možnost, da se reši poljsko-ruski spor naslednja:

Poljska vlada v izgnanstvu s svojim predsednikom Stanisławom Mikolajczykom se bo moral reorganizirati, in sicer tako, da se bo znebil onih članov, ki tvorijo sovjetski nepriznani klički. Stopiti bo moralna potem s Sovjeti v direktno zvezo, ter jasno povedati, da sprejemajo moje na podlagi Curzonove linije. Končno, bo moralna napovedati vojno Madžarski.

Beneš ni nikdar igral vlogo posredovalca

Ti krogi potrjujejo tudi, da predsednik čehoslovaške vlade v izgnanstvu, Edvard Beneš, ni nikdar poskusil posredovati med Rusijo in Poljsko, akoreno so nekatere vesti tako poročale. Tega tudi v bodoče ne bo storil.

Čehi imajo sami tako ostre spore s poljsko vlado, ker zahtevajo povrnitev od Poljakov ugrabljenega Tešina. Z velikim nezaupanjem opazujejo tudi politiko poljske vlade napram Madžarski, ki tudi drži ukradene češke ozemlja.

Poljaki podpirajo Madžare napram Romunom

Poljska vlada, ki se še vedno nahaja v mirnih odnosih z Madžarsko, ki je s svoje strani zaveznica Nemčije, podpira zahete Budimpešte glede Transilvanije, dočim so Čehoslovaki, ki so v tej zadevi istega mnenja kot Sovjetska Rusija, prepričani, da bi bilo umestno vrniti Transilvanijo Romunom. Znano je, da je to ono ozemlje, ki je prišlo izpod romunske oblasti pod madžarsko v letu 1940, ko je Hitler razdeljeval takozvane "dunajske nagrade."

svoj aparat že pognal naprej, da vprizori svojo noč strahu in groze v prestolnici.

Kaj vse si bodo republikanci še izmisli!

WASHINGTON, 30. januarja. — Republikanski kongresnik Gerald W. Landis iz Indiana, je včeraj izjavil, da poročila o japonskih grozdejstvih ne bodo ostala brez učinka na domačo politiko.

Landis namreč preročuje, da Roosevelt ne bo kandidiral za četrty predsedniški termin, ker se je v javnosti zvedelo, kakšno grozdejstvo so Japonci vprizorili na ameriških vojakih, ki so bili zajeti na Bataanu.

Potem je republikanski kongresnik rekel:

"Predsednik Roosevelt in Harry Hopkins sta direktno odgovorna za to, da general MacArthur ni dobil pomoči, katera bi bila rešila naše cete na Bataanu."

Hrvaški politik se je izjavil za Tita

London, 26. jan. (O.N.A.) — Eden bivših podpredsednikov jugoslovenske vlade v izgnanstvu je izjavil danes, da bi se pridružil maršalu Titu, aka bi se nahajal v Jugoslaviji.

Dr. Juraj Krnjević je bil edini vodilni predstavnik politične stranke, ki se je odločil, da odkrito odgovori na vprašanja, katera je stavil Združeni odbor južnih Slovanov, zahtevajoč, da objasnijo svoje stališče napram partizanskemu pokretu maršala Tita.

V vladu bivšega jugoslovenskega ministarskega predsednika Slobodana Jovanovića je bil dr. Krnjević podpredsednik vlade in minister pošte. Izjavil je, da govori le zase, ne pa za hravatsko seljaško stranko.

V kratkem bo organizirana v Londonu prireditve na čast Jugoslovenski Osvobodilni vojski pod Titom. Te prireditve se bodo udeležili tudi drugi slovenski narodi in zastopniki različnih okupiranih držav.

Nacijska križarka potopljena v dalmatinski luki

KAIRO, 31. januarja. — Glasom poročil, ki so dosegla semkaj iz Italije, so zavezniški bombniki potopili neko nemško križarko, ki se je nahajala v luku Zadra, bivšega italijanskega mest ob dalmatinski obali.

Nemška križarka je bila napadenia od britskih bojnih leta včeraj izvraži iz jamborske višine. Napad je bil vprizoren tako neprizakovano, da je bila posadka nesposobna stopiti v akcijo.

Križarka je bila zadeta od štirih bomb, in ko so angleška letala zapustila pozorišče, je bila zavita v oblake črnega dima, in videlo se je, kako se križarka hifro pogreza na dno luke.

Kakšna je Madžarska "demokracija"

London, 26. jan. (O.N.A.) — Danes poročajo tukaj, da je madžarska vlada pred kratkim deportirala v koncentracijska taborišča 65.000 židov, kljub svoji sedanjim uradni propagandi, ki bi rada prepricala svet, da se Budimpešta obrača na nacistične politike antisemitizma.

Štirideset tisoč teh pregnanc je bilo celo odvedenih iz njihovih domov v podkarpatki Rusiji in poslanih na Poljsko. (Podkarpatška Rusija je imela najvhodnejše Čehoslovaške province, katero so okupirali Madžari.)

Petindvajset tisoč židov iz Madžarske same pa je bilo izročenih nemški oblasti, ki bo skrbela za deportacijo — tako zato, da ga izvajajo te vesti.

Madžari so dali temu pregašjanju posebno ime: "Ukrepi proti nezaželenjem tujcem." Madžarski židje, ki pripadajo rodbinam živečim na Madžarskem že od leta 1852, in ki plačujejo davke že najmanj od leta 1872, so izvzeti.

Kupuje vojne bonde in vojno-varčalne znamke, da bo čimprej porazen vse, kar ono predstavlja!

Amerikanci na ofenzivi v centralnem Pacifiku?

Velika zračna sila bombardirala otok Wake in Marshall otoče

Najnovejša poročila z vojnega gledališča na Pacifiku ustvarjajo vtis, da se Amerikanci tam pripravljajo na večjo ofenzivno akcijo.

Tekom zadnjih dni so Amerikanci v zraku in morju vprizorili največjo kaznilno operacijo v srednjem Pacifiku, ko so bombniki prišli nad bivši ameriški otok Wake in ga strahovito bombardirali.

Tokijski radio istočasno namiguje, da se ameriške invazijske sile vsipajo na Marshall otoče.

Dva oddelka ameriških bombnikov sta v soboto napravila polet nad Wake otok bodisi iz Midway ali Gilbert otoka in se vrnila na svoje baze brez vsake izgube. Poletna črta na obe strani znaša okrog 2.400 milj.

To je bil deseti napad na bivši ameriški otok in prvi pizza 5. oktobra, ko so ameriška letala in bojni ladje vrgle na japonske instalacije na otoku več kot tisoč tonov bomb.

Kot izgleda, je bil napad na otok Wake vprizoren, da se odvrne pozornost Japoncev od masnega napada na 400 milj oddaljeno Marshall otoče. Otok Wake je važen člen v japonski zračni virigi za zalaganje posadke na Marshall otočju.

Ameriška mornariška komanda ni navzlic poročila iz japonskih virov o "besnih bojih" podala nobene izjave, ki bi potrdila vtis, da je v teku velikopotezna akcija za invazijo Marshall otočja.

Strokovnjaki in dohodninski davek vsak po svoje!

Včeraj je šlo pet reporterjev "Cleveland Pressa" v zveznični urad ter dali od petih "zveznih ekspertov" izračunati, koliko dohodninskoga davka dolgujejo Stricu Samu. Vseh pet je podalo iste dohodke in enake izdatke.

Vlada je podvzela ta korak, da se zajamči zadostna zaloga zita, iz katerega se prideluje slad, za živilske svrhe. Z namenom, da se prepreči obremenitev železnic tekmem poletja, pa je vlada dovolila, da smetijo pivovarne povišati zalogu hmelja iz 10 na 20 percentov.

VOLILNA AKCIJA PROTI ZAMORCEM

ATLANTA, Georgia, 30. januarja. — Zveza za napredek črncev naznana, da je prejela obvestilo od governerja Ellisa Arnala, da začnorski vojaki ne bodo mogli voliti pri demokratskih primarnih volitvah, ki se bodo vrstile 4. julija. Enaka odredba velja tudi za zamorske civiliste v Georgiji.

Omenjena zveza se bo obrnila na kongres v Washingtonu, da se v zakonsko predlogo za obdržavanje volilcev med vojaštvom vključi tudi zamorce, ki služijo v oboroženih silah Zed. držav.

KROZEK ST. 3 PROGRESIVNIH SLOVENK

Redna seja Progresivnih Slovencov, krožek št. 3 v Euclidu, se vrnila v sredo, dne 2. februarja, ob 8. uri zvečer v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave. Članice so vabljene, da se polnoštevno udeležijo.

MRS. ZDESAR OKREVALA

Poznana Mrs. Rozi Zdesar, ki vodi trgовino na E. 200 St., je zopet okrevala in ima trgovino redno odprtvo. Zahvaljuje se vsem prijateljicam za obiske v času bolezni.

CIGANKA

POVEST IZ
DOMACIH
HRIBOV
Predstavnik:
Albin Hrovatin

(Nadaljevanje)

Ne, k Ravnjaku ne sme. Ta je jezen nanj in mu ne verjam nobene besede ne. Morda je celo Osojnik že pri njem, da bi ga še bolj nahujskal. Ne! Če bi še enkrat prišel Osojniku v pest, bi mu živ ne ušel več.

Toda maščevati se mora. Uničiti mora tega zlodeja. Kam bi sel, da bi ga razgalil?

Na sobjino?

Ne! Sodnije se tudi najpravnejsi cigan rajši izogne. Saj tudi treba ni, da bi se sam sili v luknjo.

Morda bo dovolj že to, če po okraju razglasiti, kak človek je pravzaprav Osojnik. To reč bi mu najbolje opravila čevljarski Cenc in njegova žena Urška. Da, k temu pojde! Ta dva bosta vse tako raztrobila, da Osojnik ne bo imel več kam.

Ko je ura na bistriškem zvoniku udarila štiri, je stopil cigan na prag čevljarskeve koče. Urška, ki je prav tedaj hotela iz hiše, je zavpila:

"Za božjo voljo, Petelinšek, ali si ti? Kak pa si?"

"Ali je kdo pri vama? Ali sta sama doma?" je vprašal prišlec hlastno.

"Sama s Cencem sv."

V tem je že tudi čevljarski prikukal iz izbe in je kar zazijal, ko je zagledal cigana takšnega. Cigan je velel:

"Pojdimo noter! Nekaj vama moram povediti, nekaj prav posbenega."

Sedli so za mizo in cigan je koj začel hripavo in razburjeno:

"Nikoli še nisem bil smrti tak blizu kakor danes — le en korak še . . . Osojnik me je hotel ubiti — čez Hudo peč mě je hotel pahnití."

"Za Kriščovo voljo!" je zakričala Urška. "Zakaj pa?"

"Osojnik je najhujši zlodej, kar jih poznam. Osije niso njege. Prigoljufal si jih je."

Ko sta čevljarski in njegova Urška od začetnega zastrmela vanj, je naglo prišvedoval:

"Gospodar na Osojah je bil tega Osojnika brat. Bil je nekaj let starejši, žena mu je umrla, tudi sam je imel sušico, otroka je imel le enega, in sicer deklico. Njene bi bile Osoje, kadar bi oče umrl. Deklici je bilo dve leti. Tedaj je dekletov stric, to je sedanji Osojnik, dekli ugrabil in izročil ciganom, ki so prav tedaj spodaj pred mestom taborili. Naj bi jo kam spravili, je dejal, da bi izginila. Mislu, ki je bil tedaj poglavar teh ciganov je plačal dva tisoč. Ko dekleta niso našli, so dejali, da je v Bistrico padlo in utenilo. Kos oblike so ujeli v vodi. Potem je dekletov oče umrl in Osoje je poddeloval njegov brat, sedanji Osojnik, ta ki je dekle ciganom zabaranjal."

Cenc in Urška sta bila kar

magati, kadar so pomoči potrebeni."

cigan in znova mu je vzplamela misel na maščevanje. "Ne bom, nehal: ta zverina mora v kraj."

Zena je možu naročila to in ono, potem jo je mahnila po najkrajši poti proti St. Ožboltu.

Slučajno je bila Jerca to jutro še doma. Pripravljal si je koš, da bi drugi dan na vse zgodaj šla po svojih potih. Ko je Urška pokukala skozi vrata, se je Jerca zaničljivo nakremžila in osorno vprašala:

"No, ali imaš kaj zame?"

"Ne . . . Za Pavlo bi imela nekaj," je zajecljala Urška. "Pozej mi, kje bi jo našla!"

"Pavle tu ni. Pavla noče o Bistrici nič več kaj čuti."

"Moj Bog! Ta reč pa je od sile važna . . . in mudi se, mudi."

"Ali naj jo tebi povem, Jerca? Pametni si in boš znala kaj svetovati."

"Ne umaknem se prej, dokler je Osojnik ne skupi," je obljubil

"To dekle je Vanda ali — borišče. Temu je Osojnik gotovo tudi kaj placač."

"Ježeš Marija, ali je mogoce?" je zavrišala Urška. "Čuj — ti — ti — Petelinšek, odkod pa ti vse to veš?"

"Saj nisem Petelinšek; baš sem — poglavar ciganov."

Ženica je od strahu zapiskala in se odmaknila. Cigan pa jo je pomiril:

"Ne boj se me! Saj smo si prijatelji."

"Ti — ali se ne lažeš? Ali je res, kar priopoveduješ?" ga je čevljarski ostro pobral.

"Saj sem Osojškega Jurija dobro poznal in Lucijo tudi, njegovo ženo. Dalmatinec je bil en oče. Lepa je bila, so dejali!" je vedel Cenc.

"Kdo?"

"Silvester Lisjak. Ta je dekle ukral in prinesel k nam v ta-

borište. Temu je Osojnik govoril, bo krika in vika dovolj. Potem bo Ravnjak že storil, kar hoče," je menil cigan.

Urška pa je nevoljno stresla glavo in silila:

"Ne, to bi bilo vse prepočasi. To se mudi. Ravnaku je treba takoj povedati. Cenc, pojdi dol k njemu!"

"Jaz ne grem in ti, Urška, tudi ne," je zapovedal čevljarski.

"Kod pa misliš? Kdo ve, kako se vse še razplete? Potem se zna zgoditi, da še nas vzamejo v zobe in nas še osumijo in še zaprejo."

Tedaj se je Urška postavila in zagodila:

"Nam nihče ne more kaj česa očitati, vsaj meni ne. Ti pa mi nimaš kaj ukazovati. S Pavlo

vam ne roji po glavi ko ženitev."

"Ako vidva to reč po fari

magati, kadar so pomoči potrebeni."

Ravnjak ti ne verjame nič. Na naju oba je jezen."

Urška je nekoliko premislila in dejala:

"K Pavli pojdem in ji povem. Njej je najprvo treba povedati."

"Pavle ne najdeš."

"Pri Jerci bom izvedela, kje je."

"Ob ponedeljkih je Jerca vedno na poti v mesto."

"Za njo bom šla, dokler je ne najdem. Jerca mi bo že znala svetovati."

Urška se ni dala pregovoriti. Sla je gor in kamro in se nedeno oblekla. Ko je spet prišla dol v hišo, je rekla ciganu:

"Počakati moraš, da se vrneš. Morda bo Jerca hotela tabo govoriti."

"Ne umaknem se prej, dokler je Osojnik ne skupi," je obljubil

trda in nista mogla verjeti, da bi bilo to res. Ko pa jima je cigan vse na drobno opisal, ju je tako prepričal, da nista več mogla dvomiti.

"Saj sem Osojškega Jurija dobro poznal in Lucijo tudi, njegovo ženo. Dalmatinec je bil en oče. Lepa je bila, so dejali!" je vedel Cenc.

"Kdo?"

"Silvester Lisjak. Ta je dekle ukral in prinesel k nam v ta-

trdu in nista mogla verjeti, da bi bilo to res. Ko pa jima je cigan vse na drobno opisal, ju je tako prepričal, da nista več mogla dvomiti.

"Saj sem Osojškega Jurija dobro poznal in Lucijo tudi, njegovo ženo. Dalmatinec je bil en oče. Lepa je bila, so dejali!" je vedel Cenc.

"Kdo?"

"Silvester Lisjak. Ta je dekle ukral in prinesel k nam v ta-

trdu in nista mogla verjeti, da bi bilo to res. Ko pa jima je cigan vse na drobno opisal, ju je tako prepričal, da nista več mogla dvomiti.

"Saj sem Osojškega Jurija dobro poznal in Lucijo tudi, njegovo ženo. Dalmatinec je bil en oče. Lepa je bila, so dejali!" je vedel Cenc.

"Kdo?"

"Silvester Lisjak. Ta je dekle ukral in prinesel k nam v ta-

trdu in nista mogla verjeti, da bi bilo to res. Ko pa jima je cigan vse na drobno opisal, ju je tako prepričal, da nista več mogla dvomiti.

"Saj sem Osojškega Jurija dobro poznal in Lucijo tudi, njegovo ženo. Dalmatinec je bil en oče. Lepa je bila, so dejali!" je vedel Cenc.

"Kdo?"

"Silvester Lisjak. Ta je dekle ukral in prinesel k nam v ta-

trdu in nista mogla verjeti, da bi bilo to res. Ko pa jima je cigan vse na drobno opisal, ju je tako prepričal, da nista več mogla dvomiti.

"Saj sem Osojškega Jurija dobro poznal in Lucijo tudi, njegovo ženo. Dalmatinec je bil en oče. Lepa je bila, so dejali!" je vedel Cenc.

"Kdo?"

"Silvester Lisjak. Ta je dekle ukral in prinesel k nam v ta-

trdu in nista mogla verjeti, da bi bilo to res. Ko pa jima je cigan vse na drobno opisal, ju je tako prepričal, da nista več mogla dvomiti.

"Saj sem Osojškega Jurija dobro poznal in Lucijo tudi, njegovo ženo. Dalmatinec je bil en oče. Lepa je bila, so dejali!" je vedel Cenc.

"Kdo?"

"Silvester Lisjak. Ta je dekle ukral in prinesel k nam v ta-

trdu in nista mogla verjeti, da bi bilo to res. Ko pa jima je cigan vse na drobno opisal, ju je tako prepričal, da nista več mogla dvomiti.

"Saj sem Osojškega Jurija dobro poznal in Lucijo tudi, njegovo ženo. Dalmatinec je bil en oče. Lepa je bila, so dejali!" je vedel Cenc.

"Kdo?"

"Silvester Lisjak. Ta je dekle ukral in prinesel k nam v ta-

trdu in nista mogla verjeti, da bi bilo to res. Ko pa jima je cigan vse na drobno opisal, ju je tako prepričal, da nista več mogla dvomiti.

"Saj sem Osojškega Jurija dobro poznal in Lucijo tudi, njegovo ženo. Dalmatinec je bil en oče. Lepa je bila, so dejali!" je vedel Cenc.

"Kdo?"

"Silvester Lisjak. Ta je dekle ukral in prinesel k nam v ta-

trdu in nista mogla verjeti, da bi bilo to res. Ko pa jima je cigan vse na drobno opisal, ju je tako prepričal, da nista več mogla dvomiti.

"Saj sem Osojškega Jurija dobro poznal in Lucijo tudi, njegovo ženo. Dalmatinec je bil en oče. Lepa je bila, so dejali!" je vedel Cenc.

"Kdo?"

"Silvester Lisjak. Ta je dekle ukral in prinesel k nam v ta-

trdu in nista mogla verjeti, da bi bilo to res. Ko pa jima je cigan vse na drobno opisal, ju je tako prepričal, da nista več mogla dvomiti.

"Saj sem Osojškega Jurija dobro poznal in Lucijo tudi, njegovo ženo. Dalmatinec je bil en oče. Lepa je bila, so dejali!" je vedel Cenc.

"Kdo?"

"Silvester Lisjak. Ta je dekle ukral in prinesel k nam v ta-

trdu in nista mogla verjeti, da bi bilo to res. Ko pa jima je cigan vse na drobno opisal, ju je tako prepričal, da nista več mogla dvomiti.

"Saj sem Osojškega Jurija dobro poznal in Lucijo tudi, njegovo ženo. Dalmatinec je bil en oče. Lepa je bila, so dejali!" je vedel Cenc.

"Kdo?"

"Silvester Lisjak. Ta je dekle ukral in prinesel k nam v ta-

trdu in nista mogla verjeti, da bi bilo to res. Ko pa jima je cigan vse na drobno opisal, ju je tako prepričal, da nista več mogla dvomiti.

"Saj sem Osojškega Jurija dobro poznal in Lucijo tudi, njegovo ženo. Dalmatinec je bil en oče. Lepa je bila, so dejali!" je vedel Cenc.

"Kdo?"

"Silvester Lisjak. Ta je dekle ukral in prinesel k nam v ta-

trdu in nista mogla verjeti, da bi bilo to res. Ko pa jima je cigan vse na drobno opisal, ju je tako prepričal, da nista več mogla dvomiti.

"Saj sem Osojškega Jurija dobro poznal in Lucijo tudi, njegovo ženo. Dalmatinec je bil en oče. Lepa je bila, so dejali!" je vedel Cenc.

"Kdo?"

"Silvester Lisjak. Ta je dekle ukral in prinesel k nam v ta-

trdu in nista mogla verjeti, da bi bilo to res. Ko pa jima je cigan vse na drobno opisal, ju je tako prepričal, da nista več mogla dvomiti.

"Saj sem Osojškega Jurija dobro poznal in Lucijo tudi, njegovo ženo. Dalmatinec je bil en oče. Lepa je bila, so dejali!" je vedel Cenc.

"Kdo?"

</div

VRAŽJE DEKLE

Zgodovinski roman

ILKA VAŠTETOVA

Od vseh strani se je usula na mladega velikana ploha ljubeznih zbadiljiv.

"Hahaha! Prismode! Pustite ga no, da mi pove, kje je bil!" je smejje kričala Marija.

Skočila je kvišku in sedla na hlad poleg Janeza.

"Nu, hudič, odpr vendor usta in povej, kod si hodil!" ga je potresla za rokav.

"Saj si slišala, hohoho!" je zviška gledal nanjo plavolasi hrust in zopet prijet za harmoniko.

Skočila je preden in zgrabila instrument.

"Ne boš! Tvoja harmonika je dolgočasna in twoje poskočnice že vsi poznamo. Pričoveduj, kaj si doživel, ali — ali se pa pobeti odtod, pustez!" je zacepetala.

Z eno roko je zakotila harmoniko po travi, z drugo mu je segla v gosto zlato grivo in ga potresla:

"Nu, ali bo!"

Se bolj mu je zagorel obraz in iz svetlih oči je zasijal plamen, ki bi bil bolj izkušeno dekle preplašil. Marija se je le očitno razposajeno smejava: "Ne izpustum, če ne poveš."

"Le drži me, dekletec. Hoho! Marija, ne veš kako imaš sladko ročico!"

Cof! mu je priletela "ročica" na lice. Jezno se je obrnilo dekle od mladega oglarja.

Ali v istem trenutku je skočil hrust na noge. Od zadaj jo je objel z mišičastimi rokami, se sklonil in — ko se je jezni obrazek obrnil proti njemu, je bliskoma pritisnil poljub na rdeče ustne.

"Tako, Kazen mora biti."

Izpustil jo je, brž pobral harmoniko in skočil proti gozdu.

Gromovit grohot iz raskavih gril je spremjal dogodek.

Nekaj, kakor solze, je zamegilo Marijine oči, solze jeze in sramote. Z roko je obrisala ustne in s temnim pogledom zrila za mladim oglarjem, ki je izginil za drevjem.

Zmagoslavno je odjeknilo po gozdovih.

"Ju-uuh-hu-hu!"

"Razbojniki! Nič se ne jezi, Marija! Saj poznaš Janeza; pravi hostnili je."

Katka je pristopila in objela Marijo okrog ramen.

Marija pa je le zaničljivo zverište ustne in skomignila z rameni. Sedla je zopet v travo in nikomur ni pogledala v oči.

"Janez — ta je tič!" se je oglasil nekdo.

"Pravi, da se vrne na Gorenje med Uskoke," je stari Gašper obrnil pogовор.

"Ne upa se več voziti oglja v Ljubljano, odkar so ga lovili med novake."

"Prav ima. Kaj bi nosil za dunajsko gospodo svojo kožo naprodaj. Kaj so nam mar cesarjevi prepriči po svetu! Miruje naj!"

"V pristanišču v Zalogu so pravili, da je 70,000 cesarskih odšlo nad Francoze."

"Pa ne bodo ničesar opravili, meni verjemi, da ne," je zamordoval Gašper.

"Kako, da ne? Pravijo, da je skoraj vsa Evropa zvezana proti Francozom."

"Tudi jaz sem tako slišal."

"Jaz vam pa tako povem, da francoski kralj — hm, ne vem, kako mu je že ime —"

"Ludovik XIV.," je pomagala Marija, ne da bi se ozrla.

"Nu, dobro. On ne bo nikdar odnehal, ker ne more."

"Zakaj ne more, oče?"

"Ker rabi vedno več molznih krov, da nasiti vse svoje zajedavce."

"Kakšne?"

"I, nu — babe in pa vse tiste maškare, ki se suščajo po njegovem dvoru — kaj vem, kakšne naslove imajo."

"In državljanji robotajo, da se ti prasci mastijo!"

"Kaj hočeš, povsod je tako."

"Pa ne bo vedno tako. Nekoč bo konec tlačanstva."

"Eej, dragi moj, že dve sto let sanjam o tem," je stresel starec z glavo. "Kaj so pomagali vsi upori naših dedov, pa veš. Slep ko prej ravnajo mogoci s teboj kakor z živaljo. Na lastni zemlji jim robotamo."

"Kako — lastni? Zemlja je graščakova."

"Kajpak!" se je razvnel Gašper. "Kmetova je. Ali nisi čul onega dne našega učenega barona, kako so nam pravili, da so si naši pradedi Slovensi nekoč z mečem priborili te kraje. In noben sosed ni bil nikoli takšno močan, da bi nas bil pregnal iz njih. Tisto o naših pradedih je v bukvah zapisano — so dejali baron. Marijo vprašaj!"

"Res je," je priklamoval dekle.

"Naša zemlja — in vendor smo le uboga gmajna na njej," je pristavil starec.

"Nu, nekoč se dvigne vsa uboga gmajna hkrati — takrat obračunamo z graščinsko gospodo po vsej naši zemlji."

"Sila sproži silo," je skomignil stari oglar. "Tlačani smo, tlačani ostanemo."

"Ni res!" je vzplamtel Marija. "Nekoč pride čas, ko zmagajo človečanstvo na svetu in bo človeka sram, da bi se povzdignoval nad druge."

Stari Gašper je počasi zmajal z glavo.

"Daleč je še tale čas. Ne vem, če si ga kdaj priborimo. Kako pa? S sekiro in vilami proti puškom in topovom?"

"Ne bo treba ne sekire, ne topov. Prišlo bo od duše do duše in bo premagalo ves svet."

Mariji so gorele velike črne oči iz bronasto rjavega obraza, gorele so preko jase in preko gozdrov v neznane daljave.

"Hu-u-hu!" je prihajal soviji glas iz gozda.

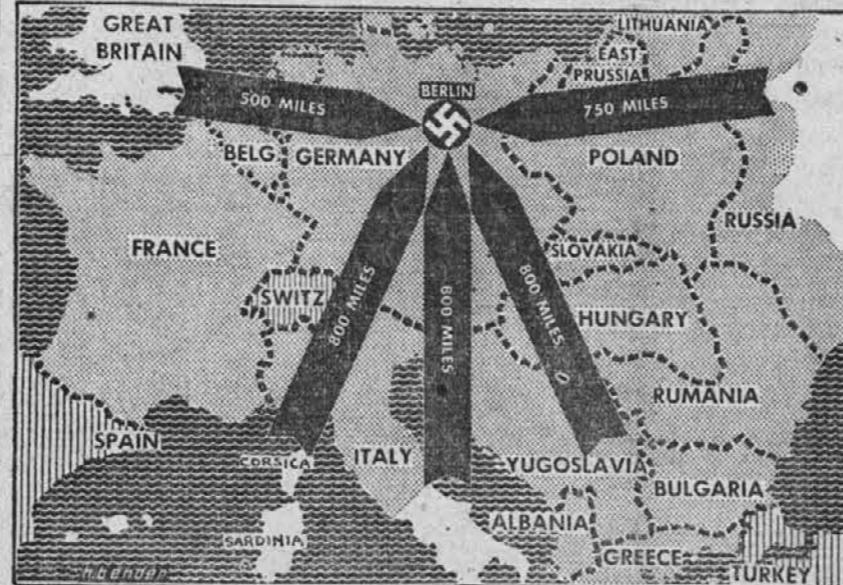
Marija se je zdržala. Sklenila je roki in nastavila palčeva členka na usta.

"Hu-u!" se je odzvala, skočila kvišku in stekla čez jaso proti stezi; ne da bi se ozrla, je izginila za drevjem.

Tekla je po stezi. Še enkrat je nastavila roke na usta in poklicala: "Hu-u!"

Tako je ji je odzval glas že dokaj blizu: "Hu!"

Past nastavljena za naciste

moška srajca s podvitim ovratnikom in zavihanimi rokavi.

V skoku se je zavijtela na spodnjem vejo mogočne bukve, spretno splezala na drugo stran ter sedla na vejo, ki se je koštila nad cesto. Udobno se je napolnila na deblo in izvlekla iz hlačnega žepa drobno knjigo: Le Tarfute — komedijo velikega francoskega pisatelja in igralca Moliera.

Odprla je v usnje vezano knjizo in polglasno brala pisateljev uvod: "Voici une comedie dans on a fait beaucoup de bruit, qui a ete longtemps persee..."

Marija se je posmehnila:

"Kajpak! Kako bi na dvoru Ludovika XIV. zaradi te komedije ne delali hrupa! Na dvoru, kjer evete hinavčina, kjer so "Tarfute-i" na gosto posejani. Oho! kdo pa tamle prihaja? — Grajzar! Izvrstno! Kakor da sem ga poklicala. Hajdimo v šmartno gledat, kaj delajo oče!"

Knjizico v žep. Oster pogled po vejevu — še eden navzdol na cesto in — že je visela z obema rokama na veji nad cesto — prav v trenutku, ko se je prikazal na ovinku mlad jezdec, bakrorezec Matija Grajzar.

Ustavl je konja, se zavijtel iz sedla in pritekel po cesti.

"Pomagajte mi dol!" je zazavojala Marija. "Ne tako! Pustite me! Pripeljite pod bukev konja, da stopim manj, vi me ne dosežete."

"Tako. Samo pazite, da ne izpustite veje."

Nekaj skokov in pripeljal je konja.

Toliko, da je Marija dosegla konja z nogami, že je zdržala v sedlu. Grajzarju je zastal dih, ona pa se je zasmajala in prijela za vajeti.

"Izpuštit!"

Pokorno je izpustil uzdo.

Preden se je zavedel, kaj smemo dekle namerava, je Marija tlesnila z jezikom in pognila konja v dir.

"Srečno hodite, gospod Grajzar!" se je smejava in že je izginila s konjem na prihodnjem ovinku proti Šmartnemu.

Zrl je za njo. Na njegovem bledem podolgovatem obrazu sta se borila zadrega in smeh.

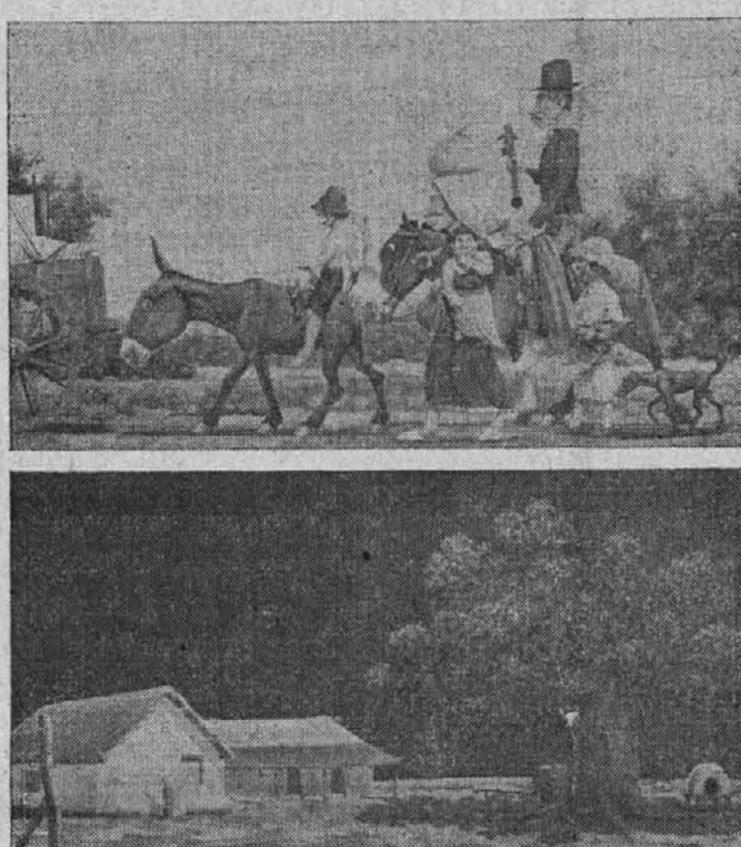
Zmagal je smeh.

"Že spet me je imela za norca. Vražje dekle!"

Vrnil se je in pobral na cesti večjo mapo z bakrorezom, ki jo je bil prej izpustil na tla. Nato se je smehlajo zopet obrnil po cesti navzdol. Njegove sive, nekajliko srpe oči so žarele in njihov topel svit je čudovito ogrel hladno, nelepo obličeje.

(Daleje prihodnje)

Promote "Good Neighbor" Policy

MINNEAPOLIS, MINN.—An unusual method of promoting the "Good Neighbor" policy with our South American friends is being used by a farm implement company here and is attracting international attention. Two drawings, shown above, by Senor F. Molina Campos, famous Argentine caricaturist and interpreter of Gaucho life, are among more than a dozen being used in a striking calendar and distributed with the hope that it will lead to a better understanding between the peoples of the Americas. The above illustrations, two of the series, depict a typical Argentine ranch home and a typical Argentine Gaucho and his family. About 50,000 of the calendars have been distributed and have provoked comments from many nations and international figures. W. C. MacFarlane, president and general manager of the Minneapolis Moline company, is credited with creating the idea.

First Full General in Marine History

WASHINGTON, D. C.—SOUNDPHOTO—Lieutenant General Thomas Holcomb has turned over his command of the U. S. Marine Corps to Lieutenant General Alexander A. Vandegrift and became the first full General in the history of the Marine Corps. The ceremony took place at the Navy department. Left to right, Gen. Holcomb, Sec. of the Navy Frank Knox, Lieut. Gen. Vandegrift, new commandant of the Marines, and Admiral Ernest I. King, Chief of the U. S. Naval forces.

Skočila je za grm. Že je prikazel po šumečem listiju bosonog šibak deček, štinstajstveni mali hlapec Mihec. Tekel je mimo grma in spotoma nastavil roke na usta: "Hu-u!"

Marija se mu ni oglasila; tih se je plazila okrog grma.

Mihec je ni opazil. Tekel je daleje po stezi. Komaj je bil za vinkom, je Marija skočila izza grma in jo ubrala po stezi navzdol.

"Ukanila sem ga!" se je smejala sama pri sebi. "Poslali so ga pome."

V velikem loku je obšla grajski park.

Naposlед se je prerila skozi gosto grmičje na stezo, ki je kot bližnjica presekala bogensperške serpentine. Ustavila se je tik nad cesto pod visoko bukvijo. Pogled na drevo in — že je snela belo ruto z ramen, odplela obleklo in jo vrgla brezbrinno na tla. Smehlajo je pogledala po sebi navzdol; namesto v spodnji obleki, je tičala v — deški obleki: dokolenske hlače in zelenkasto sivega, že precej oguljenega sukna, dolge, pod kolenom prevezane nogavice iz sive domače volne in bela

ZA SLOVENSKO NASELBINO V COLLINWOODU

se vrši 1. februarja 1944

odprtja novega urada odvetnika WM. J. KENNICKA

za izpolnjevanje

v prostorih 15611 Waterloo Rd. (pri novemu poslopu North American banke)

Odvetniki pod načelstvom Wm. J. Kennicka bodo vam na razpolago vsaki dan od 10. zjutraj do 9. zvečer. (Wm. Kennick bo tudi osebno na razpolago tri dni v tednu).

V CLEVELANDU je urad Wm. J. Kennicka odprt vsaki dan od 9. zjutraj do 8. zvečer v prostorih 6506 ST. CLAIR AVE.

INCOME TAX RETURNS

novi strojevi ali pa če je treba vnovično popraviti, se obrnite na nas. Vrvišimo veliko in majhna dela na trgovskih postopijih in domovih. Brezplačni proračuni.

Universal Roofing Service

1106 St. Clair Ave.

CH. 8376-8377

Ob večerih: ME. 4767

AVERAGE MONTHLY AIRFRAME WEIGHT OUTPUT PER EMPLOYEE

Za delavce

Za delavce

MOŠKI IN ŽENSKE